UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (liskarna I. nadstr.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21·60, polletna K 10·80, četrtletna K 5·40, mesečna K 1·80; za Nemčijo celoletno K 26·40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36·—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici štev. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inserati: enostopna petitvrstica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo. Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštnine proste.

Štev. 380. **V Ljubljani, v sredo dne 11. septembra 1912.** **Leto II.**

Objektivna uprava in neodvisna justica.

Sedanje avstrijske vlade značaj je, da vlada brez parlamentarne večine in da vlada brez programa, in ob prevzetju Bienerthove dedščine ni vedel ministrski predsednik grof Stürgkh ničesar druzega navesti svojemu kabinetu v priporočilo kot pošteno voljo, da bo strogo čuval nad objektivnostjo uprave. To zagotovilo je pravzaprav preklicano skromno, zakaj človek bi mislil, da je objektivna uprava in zakonito izvrševanje vladnih poslov vsakega kabineta prokleta dolžnost. Ampak kdor pozna avstrijsko upravo, v kateri je od nekdaj gnezdila najostudnejša korupcija, v kateri se je od nekdaj prav široko ščeperila nepostavnost, se je le oddehnil ob bahavi napovedi grofa Stürgkha, da napravi upravnim škandalom konec.

V Avstriji imamo poleg objektivne vlade tudi ustavo in v državnem osnovnem zakonu so zapisane lepe besede: »Sodniki so v izvrševanju svojega sodnega poklica samostojni in neodvisni.«

Imamo torej objektivno upravo — na jeziku ministrov, in imamo neodvisno justico — na papirju. Kako izgleda v resnici naša uprava in kako je z neodvisnostjo avstrijskega pravosodja, sta posebno jarko osvetlila dva dogodka zadnjih dni: podoba, ki se je pokazala, je sramotna za avstrijsko upravo in je uničevalna za kabinetno justico, ki gospodari nad nami.

*

Neko okrajno sodišče na Češkem je do leta 1908 brez zadržka sprejemalo in reševalo nemške in češke vloge. Odtlej pa je ondotna justica prebavljala le še nemško pisane vloge in je od sebe dajala le še nemško izrečeno pravico. Nedavno pa se je neki sodnik pregrešil in se vrnil na poprejšnjo navado: sprejel je češko sestavljeno opominjevalno tožbo za štiri krone in jo razrešil v češkem jeziku, ker sta bila tožnik in toženec Čeha. Vsled tega je bil v nemško nacionalnem taboru ogenj v strehi in kakor je ob takih prilikah pri narodnjakih vseh jezikov v navadi, kajpakda tudi »narod v nevarnosti«. Topot nemški narod! Ampak narod je v hudi stiski našel svojega rešenika v nemško nacionalnem okrajnem zastopu, ki najbrž slabo skrbi za dobre ceste in ki prejkone zanemarja ubožno oskrbo, ki pa se s tem večjo vnemo briga za narod. Ta okrajni zastop je sklepal »pritožbo« na pravosodnega ministra, v kateri sicer ne zahteva vislic za nesrečnega sodnika — ki biva slučajno na dopustu — pač pa terja, da se nikdar več ne vrne na svoje mesto v razvpito nemško-nacionalno gnezdo. »Pritožba« ne zahteva od pravosodnega ministra nič drugega, da potepta ustavni zakon in da kaznuje sodnika zavoljo njegovega sodnega poslovanja. Naloga pravosodnega ministra, ki je prisegel na ustavo, je bila, da impertinentno pisanje okr. zastopa vrže v koš in da pokara v primerni obliki to korporacijo, ki se nima prav nič vtikati v pravosodne zadeve in ki zlasti nima ministrov zapeljavati v prisegolomstvo. Ampak vitez Hochenburger, ki je spravil avstrijsko justico na dovolj čuden glas in ki se mu je v kratkih letih njegovega ministrovanja popolnoma posrečilo, da je do mozga korumpiral avstrijski pravosodni organizem, je brž sedel za mizo in napisal odlok na predstojnika ondotnega sodišča, v katerem ga opozarja, da je v stanu » ne le s poukom **vplivati na poedine sodnike,** temveč tudi z razdelbo poslov in s pridržanjem posameznih pravnih zadev podpirati enakomerno judikaturo sodišča«, in sicer »ne le v vprašanjih pravdnega reda, temveč tudi v vprašanjih materialnega prava.«

Hochenburgerjev odlok je pobezal v nacionalno sršenje gnezdo in napravil iz neznatnega dogodka veliko narodno afero, ki jo češki narodnjaki razpihujejo na vso moč in ki je zelo neprikladna predigra za t. zv. češko-nemška spravna pogajanja. Ureditev jezikovnih pravic pri wildsteinskem sodišču je za prizadeto češko prebivalstvo v sosedščini nemara važna in kršenje pravic, ki jo involvira Hochenburgerjev odlok, je zanje lehko prav občutno. Tudi načelnega pomena in nevarnosti mu ne odrekamo glede na jezikovno rabo pri drugih sodiščih v državi. Ampak ta plat vprašanja se lehko kar skrije vočigled nevarnosti, ki preti neodvisnosti sodstva iz Hochenburgerjevega odloka. Ferman justičnega ministra, ki je po ustavi in po svoji uradni prisegi dolžan skrbeti za točno izvrševanje zakona, je predrzen atentat na ustavno zajamčeno samostalnost pravosodja. Med tem ko meščanski Čehi rebelirajo zastran narodne krivice in meščanski Nemci aplavdirajo šovinistu s pravosodnim portfeljem, se edino socialna demokracija obrača zoper kričeče ustavolomstvo pravosodnega ministra, ki je s svojim peresom razrušil edino poroštvo poštenega pravosodja, na stežaj odprl duri različnim nezakonitim vplivom in uvedel kabinetno justico najslabše sorte!

O policijskem pogonu na razdeljevalce letakov »Svobodne šole«, v katerih je popisan »švindel«, ki ga uganjajo klerikalci z evharističnim kongresom, poročamo na drugem mestu. V opravičilo besnega preganjanja protiklerikalne agitacije se policija obeša na zloglasni § 23 tiskovnega zakona, ki prepoveduje prosto kolportažo in ubija svoboden tisk. Omenjeni paragraf je sramota za kulturno državo in da se zruši in razbije ta veriga, je ena najmočnejših političnih zahtev. Ampak za objektivnost Stürgkhove uprave je veleznačilno, da klerikalci nemoteno kolportirajo svoje tiskovne izdelke in da zanje pod »objektivno« Stürgkhovo vlado ne velja zloglasni paragraf. »List sv. Bonifacija« je eden najpodlejših in najnesramnejših izdelkov te vrste, pisan ni s črnilom, ampak z gnojnico; vse, kar se ustavlja klerikalnemu nasilju je v njem tarča najbesnejših in najnizkotnejših napadov. In tega lističa se po nemških krajih države in zlasti na Dunaju razdeli in razproda po cerkvah in pred cerkvenimi vratmi na tisoče izvodov. In Stürgkhova služinčad, ki polaga vsakemu protiklerikalnemu gibanju zanjko okolo vratu, mirno gleda to nepostavnost in označuje kolportažo nesramnega klerikalnega lističa — za cerkveno opravilo, ki je odmaknjeno prepovedi § 23. Predrznejše zlorabe uradne oblasti si ni mogoče misliti, kakor je ta policijska praksa, ki jemlje dvojno mero in ustanavlja dvojno pravico, ki zatira vsak protiklerikalen pokret in ki s prekrižanimi rokami gleda klerikalna zakonolomstva.

*

Hochenburgerejv odlog in besno zatiranje protiklerikalnega tiska sta glasna simptoma razmer, v katerih živimo v Avstriji. Neposredna krivca, da se ruinira avstrijsko pravosodje in da se korumpira avstrijska uprava sta Stürgkh in Hochenburger, ki napravljata iz državnega aparata orodje kleriklizma in ki izpreminjata sodišča v izvršilne organe kabineta. Ampak da je njiju rokodelstvo mogoče, je krivda meščanskih strank, ki so izgubile že davno vso politično pamet in ki so v nerodovitnih nacionalnih prepirih potratile sposobnost, da se upro prodirajoči reakciji in da zajeze klerikalno poplavo.

Protestno gibanje proti klerikalnamu špektaklu.

V nedeljo je pričela »Svobodna šola« z reakcijo proti evharističnemu kongresu. »Svobodna šola« izdaja v ta namen letake, brošure, razglednice in bo priredila tudi mnogo zborovanj. Akcija bo razširjena po nemških delih Avstrije. Začetek njenega protiklerikalnega dela, ki so se ga udeležili v velikem številu tudi socialisti, je bil nad vse lep. Na Dunaju in v približno 1800 drugih krajih so razdelili v nedeljo ob eni in isti uri 1,855.000 letakov. Letak se imenuje »Josefsblatt« in ima protiklerikalne izreke cesarja Jožefa II., dalje poljudno pisane članke odličnih svobodomiselnih mož. Tudi sodrugi Schuhmeier, Leuthner in Hartmann so napisali članke za ta letak. Možje in žene najrazličnejših stanov so po vseh cestah, ulicah, trgih, po tramvajskih vozovih razdeljevali letake. Čim je policija zapazila razdajalca letakov, ga je hitro aretirala. Pri vsaki aretaciji je občinstvo glasno protestiralo. Po vseh policijskih komisarijatih je bilo naenkrat vse polno aretirancev. Državne poslance, sodruge Wildholza, Forstnerja, Glöckla, Pölzerja in Severja so tudi aretirali. Nekateri razdajalci so se vozili v avtomobilih počasi skozi mesto in dajali mimoidočim letake, ki jih je vsak bral z vidnim zanimanjem. Ob 10. dopoldne so položili pred spomenik cesarja Jožefa II. krasen venec. Tajnika »Svobodne šole« Pavla Speiserja so aretirali na Štefanovem trgu, ko je razdelil že več sto letakov. Na kolodvorih cestne železnice in tudi po drugih so pridno razdeljevali letake. Nekateri duhovniki so igrali vlogo denunciantov, tako n. pr. pri Floridsdorfu in pri kavarni »Central«. Opozarjali so stražnike na razdajalce. Kjerkoli je občinstvo zagledalo stražnike z aretiranimi razdajalci, povsod so se čuli živahni vzkliki simpatije. Stražniki, ki jih je bilo na vseh koncih in krajih vse polno nastavljenih, so se obnašali še dovolj dostojno, le detektivi so se vedli surovo. Prigodilo se je tudi več humorističnih prizorov. Stražnik je n. pr ustavil moža, ki je imel sedem letakov. Vprašal ga je, čemu jih bo imel toliko. Ta mu je odgovoril, da bere vsak članek iz drugega lista. Stražnik ga je nato izpustil. Drug stražnik je dolgo in široko izpraševal inženirja Schütza, ki pa ni bil prav nič v zadregi z odgovori. To je stražnika razjezilo. »Ne govorite vendar toliko« mu je dejal. Stražnik je nato dobil zaslužen odgovor: »Ne sprašujte vendar toliko.« Nekatere aretirance so preiskovali tudi, če nimajo pri sebi orožja. Seveda brezuspešno. Po vseh hišah so razdeljevali letake, več kakor 4000 oseb je to nedeljo delalo za protiklerikalno agitacijo.

Prvo zborovanje bi se imelo vršiti v Möllersdorfu, a so ga oblasti prepovedale. Sodrug Glöckel in tajnik Speiser sta šla nato na namestništvo, da bi dosegla razveljavljenje prepovedi. Ker se jima to ni posrečilo, so zborovali v Möllerdorfu po § 2. Na shodu sta govorila sodrug Glöckel in dr. Bernhard od »Svobodne šole.«

Krajevni odbor dunajske socialno demokratične organizacije je izdal oklic na dunajsko delavstvo. V oklicu beremo: »Črni teden se pričenja. Vse, kar je na Avstrijskem klerikalnega, se združuje za veliko politično demonstracijo, ki bo urizorjena s pomočjo zlorabe vseh pomožnih virov in mogočnih državnih sredstev. Klerikalna parada ne služi pobožnosti in poglobitvi duhovnega življenja, temveč je le razkazovanje moči in agitorično sredstvo. Da je tudi zloraba vere, to naj pobožni prireditelji opravijo sami s svojo vestjo. Klerikalci imajo, kakor vsaka druga stranka, pravico, da na cesti demonstrirajo za svoje cilje. Ali predpravic pa nimajo! In te si laste, ker se poslužujejo vere za ščit, da čim temljitejše izrabljajo državo za orožje. Izvesek vere naj stavi politično demonstracijo klerikalizma pod varstvo državnega pravdnika. Sklicevanje na vero naj omogočuje sklicevanje na paragrafe kazenskega zakona. Vsaka kritika klerikalne demonstracije naj dobi pečat »hudodelstva motenja vere.«

Cela armada denunciantov bo podpirala črno parado. Zasukali bodo vsako nepremišljeno besedo, vsako izraz dvoma.

Sodrugi in sodružice, pazite zato! Izogibajte se klerikalnega špektakla po možnosti! Ni treba nepotrebnih žrtev. Varujte se izdajalcev! Špetakel naj Vas prav tako malo provocira, kakor vam malo imponira.

Nemoteno naj klerikalci izvedejo svoj demonstrativni obhod skozi špalir bajonetov in pod pokroviteljstvom državnega pravdnika. Ali nikar naj ne žive v prevari — čeprav bo vočigled njihovi moči meščanstvo malodušno klečalo — da se jim v boju za moč v tej državi, ne bo zoperstavilo z železno voljo razredno zavedno delavstvo, zoperstavilo pogubnemu klerikalizmu, ki ščiti vsako gospodarsko izkoriščanje in vsako duševno zatiranje. Naj se preteklost šopiri en teden po dunajskih cestah, glejte to s preudarjeno mirnostjo, ker veste, da gre bodočnost delavstvu, ki stremi k svetlobi!«

Ljubljana in Kranjsko.

Seja občinskega sveta, v četrtek dne 12. septembra. A. Javna seja: I. naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnikov zadnjih dveh sej. III. Personalnega in upravnega odseka poročila: 1. o izvolitvi dveh občinskih svetovalcev v glavno komisijo za bodočo deželnozborsko volitev; 2. o dopisu županovem glede odločbe županstva na Ježici v zadevi mrtvašnice na pokopališču pri Sv. Križu; 3. o dopisu županovem glede razsodbe deželnega odbora v zadevi prodajalcev zelja U. Marenko in K. Kačarja. IV. Finančnega odseka poročila: 1. o računskem klepu loterijskega posojila in amortizačnega zaklada tega posojila za leto 1911; 2. o reviziji psov za leto 1911 ter dovolitvi nagrad za revizijo; 3. o ponudbi Frana Jemca za odkup mestne parcele št. 99/6 kat. občine Gradišče; 4. o ponudbi kiparja A. Dolinarja za nakup njegovega kipa A. Aškerca; 5. o dopisu upravne komisije realčnega zaklada glede pokritja stro-

---

A. K. GREEN:

Sosedov dom.

(Dalje.)

— Svoja pojasnila sem že dal, — je rekel. — Ali naj vaju zunaj počakam, da se izjavita tudi vidva?

— Izpovedala sva že, kar sva vedela, — je odvrnil Franklin. — Ta oseba nama je neznana.

— Seveda, seveda! — je pritrdil Howard. — Le tega ne razumem, zakaj naj bi jo poznali. Zgodil se je navaden samomor. Ženska si je bržkone mislila, da ni nikogar v tej hiši. Ali čudno je vendarle, kako je prišla noter.

— Ali ne veste tega? — je vprašal mr. Gryce. — Ali sem Vam pozabil povedati? Pripeljal jo je sinoči srednje velik, mlad mož... — njegovo oko je pazno motrilo vitko postavo moža, ki je stal pred njim. — Pustil jo je v hiši, sam se je vrnil. Mladi mož je imel pri sebi ključ.

— Ključ? Franklin, ali... Ali je umolknil vsled svarilnega pogleda svojega brata? Morda, zakaj urno se je okrenil, zmajal veselo z glavo in vzkliknil: Končno je to vseeno! Deklica nam je tuja. Ali se sedaj lahko odstranimo? Franklin, ali si namenjen v klub?

— Da, ampak... — Starejši brat je pristopil bliže k njemu ter mu zašepetal nekaj na uho, nakar je Howard še enkrat pristopil k mrliču. Njegov oče se je prestrašil in mrzel pot mu je oblil čelo. Silas Van Burnam ni črhnil besede, le strahoma je opazoval vsako kretnjo svojega sina.

Roke umorjenke so bile nepoškodovane in javno te je ogledaval Howard.

— Roke so podobne! — je tiho in v zadregi vzkliknil. — Moj Bog! Kako so podobne! Ampak ta nima prstanov. Ona pa jih je nosila s poročnim pet!

— Ali govorite o svoji soprogi? — je vprašal sedaj mr. Gryce, ki se je bil polagoma zopet približal.

Mladi mož je bil iznenaden. Temna rdečica ga je oblila, vendar je odgovoril nevstrašeno in navidezno odkritosrčno:

— Da! Moja žena je zapustila včeraj Heddam, namenjena v New York. Od tedaj je nisem več videl. Samaodsebe se mi je rodila misel, da utegne ona biti nesrečna žrtev. Toda ne spoznam njene obleke in tudi njene postave ne. Le roke so se mi zdele znane.

— In lasje?

Tudi lasje so njenim podobne. A prav ta barva je navadna. Iz vsega tega mi ni mogoče spoznati, jeli to res moja žena.

— Poklicali Vas bodemo zopet, ko bo zdravnik pregledal truplo, — je dejal mr. Gryce. — Morda dobite med tem že kako poročilo o svoji ženi!

Te besede niso pomirile Howarda. Bled in potrt se je odstranil. Zaman se je trudil, da bi vrnil svojim kretnjam prejšnji mir. Njegov oče ga je prebistro opazoval; zopet se je vznemiril. Ko je sedel, je zaklical z mrzlično živahnostjo:

— Njena smrt bi mi bila prava uganka! Zadnji čas sva se res večkrat prepirala in pogosto me je minila potrpežljivost. Toda da bi si želela smrt, zato ni imela vzroka. In še sedaj sem pripravljen priseči, — kljub tem rokam in kljub trditvi Franklinovi, da je to truplo nekoliko moji soprogi podobno — da leži pred nami tujka, ki je popolnoma slučajno ponesrečila v naši hiši.

— Dobro, počakajmo, — ga je pomiril mr. Gryce. — Izvolite gospodje potruditi se v sosednjo sobo in mi sporočiti svoje želje za večerjo. Poskrbim, da boste dobro postreženi.

Trojica ni imela vzroka, da bi odklonila to ponudbo; sledili so detektivu v drugo sobo.

Šesto poglavje.

Gospod Van Burnam in njegova sinova se skoro niso doteknili prinešenih jedil; sedeli so za mizo ter se razgovarjali o vsakdanjih rečeh in se skrbno ogibali predmeta, ki jih je vse razburjal. Kar se odpro duri in v sobo stopi gospod Gryce. Mirno je ogovoril očeta:

— Žal mi je, da je stvar bolj zamotana, kot smo iz početka mislili. Mlada žena je bila že mrtva, preden se je prevrnila omara nanjo. Ni dvoma, da se je zgodil umor. Sicer ne bi izrekel te domneve, dokler korner ne dokonča preiskave. Stari gospod Van Burnam je omahnil, tudi njegov sin Franklin je kazal veliko razburjenost. Le Howard je skomizgnil z rameni, kakor da bi mu bilo odvzeto težko breme in vzkliknil:

— Potem pa gotovo ni moja žena! Kdo naj bi bil umoril Luizo? Sedaj pojdem; zanesljivo me že čaka doma.

Detektiv je odprl duri in pomignil zdravniku; zdravnik je zašepetal Howardu nekaj na uho — brez očividno pričakovanega uspeha. Howard je sicer začudeno pogledal, ampak odgovoril z neizpremenjenim glasom:

— Luiza ima tako brazgetino, in če ima ta ženska podobno, je to le slučaj. Popolnoma izključeno je, da bi bila moja žena žrtev umora.

— Ali si nočete brazgetine pogledati?

— Ne! Popolnoma sem prepričan in vsaka pomota je izključena. Videl sem obleko umorjenke in vem, da ni niti ena stvar na njej last moje žene. Tudi bi moja žena razen mene ne spremljala nobenega moškega ponoči v tujo hišo.

— Vi torej odločno trdite, da mrliča ne poznate.

— Čisto odločno!

Detektiv je umolknil in pogledal preplašena obraza ostalih dveh; nato je pripomnil s povdarkom:

— Kako je bila umorjena, me niste vprašali.

— Ne zanima me prav nič, — je odvrnil Howard.

— Toda način umora je prav poseben in iz dolgoletne svoje prakse ne poznam podobnega slučaja.

— Zares me ne zanima — je odgovoril Howard.

— Ali zanima Vas? — je vprašal mr. Gryce očeta in brata.

Stari gospod, ki je bil po navadi razdražljiv in čemeren, je pokimal, Franklin pa je vzkliknil:

— Povejte vendar: Ali je bila zadavljena? Ali zabodena?

— Povedal sem že, da je bila umorjena na prav poseben način. Zabodena je bila, ampak ne z nožem. Rana je tako neznatna, da smo jo le vsled srečnega slučaja našli. Prizadjalo jo je neznano, zelo tenko orodje.

— V srce? — je vprašal Franklin.

— Seveda! — je vzkliknil detektiv. — Seveda! Nobeno drugo mesto ni tako občutljivo, da bi takoj nastopila smrt.

— Ali se vama zdi tukaj čakati, — je vprašal Howard, ki bržkone ni opazil, očetovega in bratovega zanimanja.

Detektiv se tudi ni menil zanj.

— Ročen in zanesljiv sunek! Brezpogojno smrten sunek! Uboga ženska še zaječati ni mogla.

— Kaj pa omara in črepinje na truplu?

— To je doslej nepojasnjeno. Morilec je bil na vsak način spreten in pretkan lopov! Howard se vedno ni kazal nobenega zanimanja. Dejal je: — Brzojavil bi v Haddam.

— Smo že brzojavili, — je rekel mr. Gryce. — Vaša žena se še ni povrnila.

— Potem je kje drugje, — je odvrnil Howard osorno: — Poiščem jo, kadar opravim tu.

Mr. Gryce se je poklonil. Nato je dejal: — Zdaj ukažem prepeljati mrliča v javno mrtvašnico.

Ta nepričakovana opazka je zadela Howarda prav tako občutno kakor ostale. Pomiril se je v trenutku in ne da bi se ozrl na preplašenega očeta in brata je pripomnil z nenavadno lahkomiselnostjo:

škov za napravo brezžične brzojavne postaje; 6. o prošnji »Slovenske Filharmonije« za izredno podporo. V. Finančnega in šolskega odseka poročilo o prošnji društva »Mladike« glede prevzetja društvene vadnice v mestno upravo. VI. Šolskega odseka poročilo o računih o porabi dotacije na raznih mestnih šolah za leto 1911/12. VII. Stavbnega odseka poročila: 1. o pritožbi Frana Poljšaka proti odločbi mestnega magistrata glede betonske terase na dvorišču njegove hiše na Martinovi cesti; 2. o dopisu stavbnega vodstva za osuševanje barja glede dohodov k Gruberjevemu kanalu in k regulovani Ljubljanici; 3. o prošnji deželnega muzeja »Rudolfina« za določitev pogojev za raziskovanje in prekopavanje mestnega sveta; 4. o oddaji dobave raznih kamenitastih izdelkov in drenažnih cevi za zgradbo kanalov zbiralnikov; 5 o dopisu mestnega magistrata glede pogajanj v svrho delne regulacije Kolizejske ulice; 7. o samostalnem predlogu občinskega svetnika Marinka glede kanalizacije Martinove ceste; 8. o samostalnem predlogu občinskega svetnika Tomaža Novaka glede naprave javnega stranišča pri tobačni tovarni; 9. o samostalnem predlogu obč. svetnika Tomaža Novaka glede tlakovanja Tržaške ceste; 10. o samostalnem predlogu obč. svetnika Smoleta glede naprave betonskih mostičev v trnovskem okraju; 11. o samostalnem predlogu obč. svetnika Jerneja Šerjaka ter prošnji več interesentov glede premestive potoka Galjevca. VIII. Klavničnega ravnateljstva poročilo o računskem sklepu mestne klavnice za leto 1911. IX. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročili: 1. o računskem sklepu mestnega vodovoda za leto 1911; 2. o računskem sklepu mestne elektrarne za leto 1911. X. Samostalni predlogi: 1. občinskega svetnika A. Rojine glede zvišanja doklade mestni policijski straži; 2. občinskega svetnika E. Kristana glede ustanovitve bolniške blagajne za posle; 3. občinskega svetnika I. Štefeta glede naprave vodovoda v Hradeckega vasi; 4. občinskega svetnika H. Brandta glede imenovanja ceste za novim nemškim jubilejnim gledališčem. B. T a j n e s e j e: I. Naznanila predsedsva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročila o prošnjah v raznih personalnih zadevah magisratnih uradnikov. IV. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu županovem glede dovolitve neke stavbne doklade; 2. o prošnji J. Viditza za podporo povodom smrti vdove magistratnega tajnika A. Viditz; 3. o prošnji strežnice na mestni nemški dekliški šoli M. Zupan za stalno nameščenje; 4. o prošnji bivše šolske strežnice M. Čertanc za zvišanje miloščine. V. Obrtnega odseka poročila o prošnjah za razne obrtne koncesije.

— **Dunajski špektakel in vera.** »Slovenec« se v potu svojega obraza trudi, da bi dokazal verski značaj evharističnega kongresa in očita socialni demokraciji netolerantnost. Zakaj? Ker smo uverjeni, da je dunajski kongres navadna klerikalna politična demonstracija in da klerikalci ustanovo katoliškega kulta na prav ordinaren način zlorabljajo za svojo politično reklamo. Naj nam »Slovenec« raje raztolmači, kaj ima tisti sejmarska kričavost, ki odmeva že nekaj tednov po vsem klerikalnem časopisju, opraviti s tiho pobožnostjo, ki jo je Kristus pošiljal v zaklenjeno izbo? Naj nam raje pove, v kašnem stiku je razkošnje in pomp, ki ga klerakalizem na Dunaju razvija s skromnostjo in pohlevnostjo, ki jo je oznanjal Kristus? V slabih rokah je dediščina Kristuosva!

— **Lesni delavci ljubljanski in okoliški!** V soboto dne 14. septembra 1912 točno ob 6. zvečer (takoj po delu) bo v gostilni pri »Levu« na Marije Terezije cesti društven shod. Na shodu poroča tovariš sodrug Mrkvička z Dunaja. Tovariši! Shod je važen za vse lesne delavce, zato pričakujemo, da se ga udeležite vsi.

— **Obsojen klerikalni agitator.** Znani klerikalni agitator in tajnik moščanske občine, Fr. Mlakar, je bil 27. julija obsojen pred ljubljanskim okrajnim sodiščem na 20 K globe, oz. 48 ur zapora, ker je na sirov način pahnil iz občinske pisarne slabotno žensko, ki je prišla po uradnem opravilu v občinski urad. Deželno sodišče je obsodbo prvega sodnika potrdilo.

— **Umrli so v Ljubljani:** Anton Pezdir, delavec, 49 let. — Ana Zabotov, pomožna usmiljenka, 26 let. — Marija Mandelc, hči perice, 5 dni. — Karolina Kandare, žena odvetniškega uradnika, 66 let. — Fran Cenar, kočar 27 let. — Stana Šturm, hči c. kr. profesorja, 3 mesece. — Alojzija Grdadolnik, hči posestnika, 3 mesece.

— **S trebuhom za kruhom.** V pondeljek se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 90 Macedoncev in 140 Hrvatov, 17 Hrvatov je šlo v Heb, 35 pa v Buks, na Dolenjsko se je odpeljalo 35 Hrvatov.

— **Izkaz mestne klavnice.** V mestni klavnici so zaklali od 25. avgusta do 1. septembra 57 volov, 1 bika, 3 krave, 164 prešičev, 133 telet, 37 koštrunov in 1 kozliča. Mesa so vpeljali 858 kg, 2 zaklana prešiča in enega teleta.

— **Z bojišča dela.** V Spodnji Šiški je zgrabila 6. t. m. v Keršičevi tovarni za žage tovarniškega delavca Gašparja Otrina cirkularna žaga in mu težko poškodovala desno roko. — V Prečni je zietel dninarju Josipu Dradomanu v gramozni jami kamen v oko, in mu ga težko poškodoval.

— **Nepreviden kolesar.** Te dni je prišla v Spodnji Šiški šestletna deklica iz trgovine in je hotela prekoračiti državno cesto. V tem hipu je pridrvel kolesar tako naglo, da se dekletce ni utegnilo umakniti. Kolesar jo je podrl na tla, a je tudi sam padel. Obadva sta se poškodovala.

— **Ukraden konj.** Ponoči 6. t. m. je bil posestniku Ivanu Anžiču v Dobrunjah iz zaprtega hleva ukraden konj, vreden 500 K. Drugi dan pa so našli ukradenega konja blizu Štepanje vasi, kjer se je mino pasel. Najbrž je bil tat preplašen.

— **Železniška nezgoda.** Ko se je v ponedeljek posestnik Josip Šeme iz Žalne vračal iz nekega semnja domov, ga je pri Žalni pri nekem tunelu prijel železniški stroj in mu zlomil desno nogo. Pripeljali so ga v deželno bolnico.

— **Otrok je zgorel** Dne 6. t. m. se je splazil triinpolletni sinček posestnika Josipa Vidmarja v Benečiji pri Trebnjem v dolbino pod pečjo in se igral z žveplenkami. Pri tem se mu je vnela obleka in čeprav je njegov trinajstletni brat kmalu pogasil ogenj, je vendar dobil tako hude opekline, da jim je še tisti dan podlegel.

— **Pozor pred nakupom!** V pondeljek popoldne je bilo pleskarskemu mojstru g. Franu Črnetu iz veže v Kopitarjevi ulici ukradeno še dobro ohranjeno orožarsko kolo (Waffenrad), katero je bilo črno emailirano prostega teka, navzgor zakrivljene bilance, policijska št. 407 je bila pa bela na zelenem polju, tovarniška pa 109.155. Vredno je bilo sto K. Tudi v nedeljo je bilo ukradeno na Glincah na dopustu se nahajajočemu tržaškemu stražniku Mandiču kolo Istotako je bilo v nedeljo na Dobrovi ukradeno »Diamant« kolo delavcu Tomažu Štreklju. Le-to je rdečkasto emailirano ima tovarniško številko 144.603 ter je vredno 150 K.

Idrija.

— **Spomenica ministru Trnki.** Poročali smo že, da je dne 26. avgusta t. l. sprejemal v Idriji nahajajoči se minister za javna dela Trnka tudi deputacije. Deputacija občinskega zastopa mu je ustmeno sporočila najvažnejše želje mesta Idrije in njenih prebivalcev. Minister je izrazil željo, naj se mu blagovolijo podati vse želje še pismenim potom. Tozadevna deputacija je nato sestavila, podpisala in poslala ministru spomenico naslednje vsebine: 1. Železniška zveza Idrije z zunanjim svetom. Ker je to v interesu rudnika in mesta se pričakuje najizdatnejša podpora tozadevne akcije od strani c. kr. ministrstva za javna dela. 2. Regulacija potoka Nikave je nujno potrebna zlasti iz zdravstvenih ozirov. Pričakovati je podpore od c. kr. ministrstva za javna dela. 3. C. kr. rudniško ljudsko šolo naj prevzame c. kr. ministrstvo za uk in bogočastje. 4. C. kr. ministrstvo za javna dela naj nakloni obrtno - nadaljevalni šoli izdatnejšo denarno podporo. 5. C. kr. ministrstvo za javna dela naj blagovoli uvaževati vse tiste želje, ki dohajajo iz delavskih krogov in ki merijo na izboljšanje materialnega in moralnega položaja idrijskih eraričnih delavcev. 6. Za odpravo brezposelnosti mladine je nujno potrebna ustanovitev obrtne delavnice, kjer bi se učili mladeniči od 14. do 17. leta raznih obrti. Takih mladeničev je danes v Idriji okrog 100. 7. C. kr. rudniški erar naj se pri svojih zgradbah in napravah ozira na olepšavo mesta. 8. C. kr. ministrstvo za javna dela naj čimbolj vpliva na pospešitev razširjenja ceste v Zali. 9. Most v mestu pri pokopališču, koder teče električna železnica, je preozek. Treba ga je razširiti, oziroma napraviti za pešce poseben del. 10. Poslopje, kjer je bilo prej c. kr. rudniško gledališče, naj se preuredi tako, da bo zopet moglo služiti svojemu namenu. Dve prošnji teh točk je deputacija pismeno že pri sprejemu ministra izročila in sicer tičoče se točk 4 in 10. O spomenici so obveščeni tudi nekateri državni poslanci. Če je minister javnih del kot gospodar idrijskega rudnika po svojih osebnih in pismenih informacijah mestu Idriji naklonjen, se bo kmalu pokazalo.

— **Rudarji južnovzhodne jame** »Josefischaht«, tožijo proti slabim akordom čimdalje bolj. S prejšnjim obratnim vodjem g. Pencom le en del delavcev ni bilo zadovoljen. Sedaj pa ko ima glavno besedo pri oddaji akordov nadpaznik Božič, ko bo domačin Idrijčan kmalu napravil še ostale tri dele nezadovoljene. Le tako naprej, g. Božič, saj nam je znan nemški pregovor, ki pravi, z vrčem se hodi le tako dolgo po vodo, dokler se ne razbije.

— **Imena in maslo onih,** ki se vsepovsod spodtikajo nad člani odbora obč. konz. društva, bomo v kratkem razpostavili gorkoti vesoljnega solnca, da jim izlušči iz glave njih grehe, katerih se sami ne zavedajo.

Koroško.

— **Požar s človeško žrtvo.** V Labudu je pogorel mlin, žaga, kozolec in gospodarsko poslopje posestnika Josipa Kremžarja. Kako je nastal ogenj, še ni znano. Pogorelo je vse, domači so si rešili komaj življenje. Požar je zahteval človeško žrtev. Sedemnajstletni učenec Kremžarjev Tomaž Kancjan je spal v svoji kamri, in se ni zbudil. Ko je ogenj že vdrl v njegovo spalnico, ga je hotel rešiti gospodar, toda bilo je prepozno in malo je manjkalo, da niplačal poskušene rešitve z življenjem. Ves opečen se je vrnil s pogorišča fant pa je popolnoma zgorel. Ostanke, ožgane dele telesa ponesrečenega Kancjana so prenesli v mrtvašnico, gospodarja pa so izročili v zasebno oskrbo. Škoda je velika in le delno krita z zavarovalnino.

Istra.

— **Morilec očeta.** Posestnik Ivan Bosić je živel že dve leti ločen od svoje žene, ker sta se vedno prepirala. Pri materi je bil tudi njegov sin 17letni Ivan. Fant je držal vedno z materjo in sovražil očeta. Ko se je Bosić vračal dne 3. marca iz Rovinja k svoji ženi, ga je počakal fant za zidom in dvakrat ustrelil nanj. Strela sta ga zadela in sicer eden v glavo, drugi v prsa. Rane so bile smrtne in mož je čez 10 minut umrl. Morilec je s prva tajil, da je hotel očeta umoriti in je trdil, da ga je zadel le slučajno. Pozneje pa je priznal da je res ustrelil očeta, toda izgovarjal se je s silobranom, češ, da ga je oče napadel s kamenjem. Toda tudi to se je izkazalo za neresnično. Morilec je čakal skrit na očeta in ga je iz zasede ustrelil. Porotniki so vprašanje glede zavratnega uboja soglasno zanikali, potrdili pa so vprašanje glede uboja in glede prestopka orožniškega patenta. Sodišče je obsodilo Ivana Bosića an 7 let težke poostrene ječe.

Goriško.

— **Iz Nabrežine.** Tukajšnje konzumno društvo je imelo v nedeljo dne 1. septembra svoj letni občni zbor. Udeležba članov je bila sicer precejšnja; vendar bi bilo pričakovati, da člani v večjem številu prisostvujejo zadružnim sestankom in občnim zborom. Na občnem zboru se je soglasno odobril in sprejel od predstojništva predloženi računski zaključek za VII. upravno dobo (leto 1911—1912). Dosedanji ugodni uspehi naše konzumne zadruge so napotili odbor, da je začel razmišljati o ustanovitvi zadružne pekarne. Že na lanskem občnem zboru so člani stavili predlog, naj se ta ideja realizira in sedaj se približuje skorajšnji rešitvi. Poročilo predsednika je obsegalo med drugim tudi pojasnilo, v kakem štadiju se nahajajo priprave za zadružno pekarno. Tozadevna pojasnila so člani odobrili ter izrekli vodstvu popolno zaupnico in priporočilo, da naj se zadružna pekarna takoj ustanovi. Da pa se postavi na solidno podlago, se je soglasno sprejel predlog, da se razdeli med člane le triodstotna dividenda in ne štiriodstotna kakor izkazuje računski zaključek. Ostali odstotek se pridene rezervnemu zakladu, da se okrepi obratni kapital. Na članih je sedaj ležeče, da pridno agitirajo za konzumno društvo in za pekarno. Dosedaj šteje zadruga 180 članov; z ozirom na naš industrialni kraj bi jih bilo lahko še enkrat toliko. Vodstvo je sklenilo, da se bodo dajale podpore iz podpornega sklada za člane le na pismene prošnje; na ustmene prošnje se odbor ne more ozirati.

Trst.

— **Politični odbor** jugoslovanske socialno demokratične stranke ima v petek 13. t. m. ob pol 9. zvečer v svojih prostorih v Delavskem domu izredno sejo. Sodrugi odborniki so naprošeni, da se je udeleže polnoštevilno.

— **Tržaško vodovodno vprašanje.** Danes zvečer se prično izvenparlamentarne konference glede tržaškega vodovodnega vprašanja. Socialni demokratje bodo zastopani po sodrugih Pittoni, dr. Puecher, dr. Senizaglia in Cerniutz. Tehnični socialistični zaupnik bo pa sodr. dr. Pittoni.

— **»Edinost«** je odgovorila na notico, ki jo je napisal »Železničar« o Rybařevi govoranci na znanem železničarskem shodu v ulici S. Francesko in katero smo objavili tudi mi. Kakor vedno, nam je zaprla sapo »Edinost« tudi topot. Topot pravzaprav še bolj kot kdaj prej, zakaj njeni uradniki so se izkazali, da znajo šteti celo do deset in da so zahajali prav pridno v socialno šolo starih babur, ki imajo o socializmu in socialni demokraciji toliko pojma kolikor Kitajci o razmerah na Kranjskem. »Edinosti« ne gre v glavo, da bi mogel obstajati svet brez kapitalistov. Ker ji to ne gre v glavo, je zopet razu[illegible] ima ta list nobenega zmisla, ki bi mu onemogočal ločiti kapital od kapitalizma. Za »Edinost« je kapital to kar je za njo, kapitalizem. In ker ne zna »Edinost« tega ločiti, je naravno, da je vsaka polemika z njo glede tega vprašanja odveč. Svoj čas so tržaški narodnjaki snovali slovansko internacionalo. Vzrok bede so spoznali v pomanjkanju bogastva. Odhod kapitalistov iz

---

FERDINAND HANUSCH:

Rdeča zveza.

Nekega dne sem našel na svoji pisalni mizi poleg mnogih drugih tudi črno obrobljeno pismo. Naznanilo o smrti — čegavi? Odprl sem kuverto, iz katere je padel kos belega papirja, na katerem je bilo napisano:

»Dragi prijatelj!

Globoko ginjen Ti hitim sporočiti, da so danes našli najinega tovariša Dragotina v gozdu obešenega. Vzrok — kako grda beseda! — ni znan. Pogreb je pojutrišnjem. Ako ti je mogoče, pridi.

Tvoj prijatelj

Leopold.«

Pismo mi je padlo iz rok, kakor odrevenel sem padel na stol. Kaj za vraga je moglo tega mladega, nadebudnega človeka dovesti k samomoru? Nesrečna ljubezen — denarne težkoče? Zdelo se mi je, da bi oboje ne moglo opravičiti tega koraka, ki je pravzaprav zadnji. Najmanj pa pri mojem prijatelju Dragotinu, ki je doživel že marsikatero ljubezensko pustolovščino in pretrpel marsikatero finančno katastrofo.

Kaj je torej utegnilo biti, da se mu je življenje kar nenadno pristudilo in da ga je vrgel od sebe kakor prazno denarnico?

Spomnil sem se zadnjih sprehodov, ki sva jih priredila skupno po krasnih gajih dunajskega gozda. Kako je zavriskal, ko je rešen jarma vsakdanjosti lahko romal po zeleni, solncapolni palači bukev, ali pa, ležeč na mehki zeleni preprogi sončnate trave, občudoval neskončnost vsemirja. Veselil se je nad najskromnejšo poljsko cvetico, občudoval prelepo petje tičev in bil vzhičen nad večnim porajanjem [illegible]anjem v naravi.

In ta človek, ki se je tako zelo veselil življenja, naj bi motil mati naravo v njenem delu, naj bi prijel za prečko mogočnega življenjskega kolesa, z namenom, da ga z silo ustavi? Moral sem verjeti, ker mi je tako pisal moj prijatelj, dasi s tem uganka ni bila rešena.

Poklicne dolžnosti so mi onemogočile, da ga spremim na zadnji poti. A videti sem hotel drevo, ki je mojemu prijatelju tako zelo ugajalo, ki ga je dovedlo do tega, da si je končal življenje. Pokrajino sem hotel zreti, ki jo je gledalo njegovo oko v zadnjem trenutku, preden je položil glavo v usodepolno zanjko.

Porabil sem takoj prvi prosti dan, da sem izvedel svojo namero.

Molče, vsak s svojimi mislimi zaposlena, sva korakala skozi gozd jaz in moj prijatelj, ki mi je poslal žalostno obvestilo. Bilo je krasno majniško jutro. Tiči so glasno koncertirari v zelenolistnatih vejah, ki so se lahno gibale v vetru. Skrivnostno šepetanje in šumenje je drhtelo v senčnatih vrhovih stoletnih dreves. Od oddaljenega griča je prihajala harmonična melodija lovskega roga in širila po gozdu melanholično razpoloženje, ki se je polaščalo tudi mene.

Gozd se je pričel svetliti in stopila sva na sočnato, z pestrobojnimi cvetlicami posejano trato.

»Tukaj je tisto drevo« je rekel moj spremljevalec. Pokazal je staro, dolgovejnato bukev, ki je stala na trati, oddaljena nekoliko metrov od drugih dreves.

Nedvomno, moj prijatelj je moral imeti izvrsten ukus. Obesiti se na starem drevesu, ki nudi tako krasen razgled, mora biti naravnost užitek.

Na kateri strani je visel?«

Na vprašanje nisem dobil odgovora, moj prijatelj je brez sledu izginil.

»Tudi prav«, sem si mislil. Sedel sem na mehko travnato preprogo, se naslonil na deblo drevesa in gledal okolico, kar je storil najbrže tudi moj prijatelj, preden se je poslovil od življenja.

Kamor je seglo oko, rahlo zavkroženi gozdnati hribi, katerih temnozelena barva se je ostro odbijala od azurno modrega neba. V ozadju je radovedno dvigalo nekoliko alpskih velikanov svoje bele glave proti nebu. Zdelo se mi je, da stražijo krasni alpski svet, da bi ga kdo ne oskrunil. Naravnost proti vzhodu brezmejna ogrska planota, ki se je v daljavi spojila z obzorjem in zginjala v sivi nič.

Dolgo sem sedel in si dal vplivati od krasne slike, potem pa je izginjala okolica bolj in bolj — zaspal sem.

Nad menoj brezmejno modro nebo, okolimene šumeče, peneče morje, na katerem sem plul v čolniču brez krmila. Kakor strašne pošasti so se od vseh strani zaganjali valovi vame, škropili mi bele pene v obraz in pretili, da me vsak trenutek pogoltnejo v brezdanje globočine morja.

Smrtni znoj je blestel na mojem čelu, od smrtnega strahu se je treslo moje telo. Hotel sem kričati, a grlo mi je bilo zadrgnjeno, noben glas ni prišel čez ustnice.

Nenadno se je morje pomirilo, valovi so se ugladili, zdelo se mi je, kakor da se vozim po brezkončni, modri kot steklo prozorni ploskvi. Na obzorju sem opazil majhno rdečo točko, ki se je po bliskovo bližala in se vedno večala. Ko je bila dovolj blizu, sem spoznal v njej svojega mrtvega prijatelja, ki je v široki, krvavordeči halji plaval nad vodo. Stopil je v moj čoln, podal mi mrzlo, koščeno roko in sedel poleg mene.

»Odkod prihajaš?« sem ga vprašal iznenaden.

»Iz pekla«, mi je odgovoril z mrtvaškim glasom.

»Ti si v peklu?«

»Vsi socijalisti pridejo v peklo.«

»Zakaj?«

»Ker jih tam rabijo.«

»Zakaj nosiš tako svetlordečo haljo? Ali so v peklu vsi tako oblečeni?«

»Jaz pripadam k »Rdeči zvezi.«

»Rdeči zvezi?«

»Sedaj nehaj s svojim povpraševanjem in poslušaj, kaj ti imam povedati. Socialisti tvorimo v peklu »Rdečo zvezo.« Imamo lastno demokratično ustavo, volimo si sami predsednika in druge funkcionarje in smo podložni hudiču le v toliko, da mu obljubimo, da bomo z vsemi svojimi močmi skrbeli za trpinčenje drugih. Lassalle, Marx in Engels so bili po vrsti naši predsedniki, sedaj je Liebknecht. Predsednik obdaja skupina znanstveno izobraženih ljudi, ki so prosti slehernega ročnega dela in imajo samo eno nalogo, namreč, da iznajdejo nova mučilna sredstva. To je takozvana zakonodaja. Izvoljeni so na podlagi splošne, enake, tajne in direktne volilne pravice za dobo treh let. Sklep[illegible] so obvezni in tudi vrag kot najvišji vladar pekla jih mora upoštevati. Pri izrednih, važnih vprašanjih odločuje glasovanje članov »Rdeče zveze.« Mi drugi imamo pa nalogo te sklepe izvrševati, to se pravi, skrbeti moramo za muke prebivalcev pekla. Kronane glave, ki od početka človeške nekulture tlačijo ljudstva — in teh ni malo — tvorijo pa prvi razred. Farji, vseh konfesij in stopenj, papeži, škofje, fajmoštri, pastorji — cela vojska so v drugem razredu. In lastniki sužnjev, roparski vitezi, moderni kapitalisti in podobni elementi spadajo k tretjemu razredu. V četrtem so pa ženske vseh stanov od kronane glavice pa dol do branjevke.«

»Kako pa opravite to ogromno delo?«

»Seveda tvorijo duše, ki so združene v omenjenih razredih, veliko armado, a število mučilcev je večje, ker so bili tlačeni po številu vedno močnejši od njih tlačiteljev. Pogled za bogove je, da smeš ljudi, ki se jim na zemlji nisi smel niti približati, tu ščipati in peči, rezati, zbadati in trpinčiti sebi v zabavo. Kadar jokajo in tulijo kot ranjene zveri, tedaj prešine človeka prijeten čut zadoščenega maščevanja, ki te priganja k nadaljnem trpinčenju, da še povečaš bolesti mučenih.«

»In kako dolgo bo to trpelo?«

»Dokler bodo ljudje na zemlji brezpravni in gospodarsko izkoriščani, tako dolgo se bo nadljevala ta muka. Pojdi tja in oznanuj nosilcem kron, plemenitašem, farjem in kapitalistom, da naj bo konec krivice, zato da bodo pripadniki njih razreda v peklu rešeni tega strašnega trpljenja. Ako pa ne store tega, potem bodo muke še večje in še groznejša usoda jih čaka, ko bodo prišli pod oblast »Rdeče zveze!«

Zbudil sem se.

Solnce je stalo visoko in v gozdu je kraljevala globoka tihota in mir vsenaokoli.

Z objavljenjem teh vrstic izvršujem samo sprejeto dolžnost, kronanim glavam, plemstvu, farjem in kapitalistom oznaniti poročilo iz pekla. Ako se ne bodo ravnali po istem, tedaj si umijem svoje roke v nedolžnosti.

Avstrije bi pomenil za gospode pri »Edinosti« odhod kapitala. Srečno pot v življenje vsem, ki zajemajo svoje znanje iz tako globoko znanstvenega pisanega lista.

— **Pevski zbor** »Ljudskega odra« naznanja vsem pevcem, da se bodete vršili v tem tednu dve pevski vaji. V četrtek in soboto. Pevcem priporočamo, da se udeleže točno obeh vaj. Kdor se ne bo udeležil obeh vaj, ne bo smel nastopiti na veselici ob otvoritvi Delavskega doma v Trstu«, ki bo prihodnjo nedeljo.

— **Veselica na Katinari**, ki jo je priredilo pretečeno nedeljo naše Delavsko izobraževalno društvo pri Sv. M. M. spodnji spada med naše najlepše letošnje prireditve. I kako naj bi bilo drugače? Saj je bil čisti dobiček namenjen izobraževalnim namenom. Ustanovitev naših Delavskih izobraževalnih društev po okolici je bila sprejeta povsod z velikim veseljem. Potrebo po izobrazbi čutijo naši delavci prav močno. Zato je postajalo zanimanje za našo društvo vedno večje, število članov je naraščalo in narašča neprenehoma. V kratki dobi svojega obstanka so naša društva izposodila čedno število dobrih knjig, ki jih z njimi zalaga naš »Ljudski oder«. Priredila so več poljudnih predavanj, ustanovila si svoje pevske zbore. Postala so vsako zase malo kulturno ognjišče, odkoder se bo vodilo delo za razširjenje kulture med tem ljudstvom, ki je bilo dosedaj od vseh strani preveč zanemarjeno. Eno izmed takih je tudi naše Delavsko izobraževalno društvo pri Sv. M. M. spodnji, ki je stopilo v nedeljo pred javnost z večjo priredbo in s svojimi lastnimi močmi. Vrt pri gostilni »Padovan« je bil razkošno odičen s cvetjem in z brezštevilnimi velikimi in malimi zastavicami. V ozadju vrta je bl prirejen oder, katerega lepe kulise je predelal sodrug Sirk od Sv. Križa. Katinara je izgledala nekam praznično. Kmalu po uri, ki je bila napovedana za veselco, je bil prostran vrt in veranda poleg vrta natlačena. Poleg velike množice naših delavcev in kmetovalcev so se udeležile priredbe v neverjetnem velikem številu tudi delavske hčerke in žene, ki so dajale s svojo preprosto, ampak elegantno nošo prav slikovit značaj na vrtu zbranemu občinstvu. Mlade delavske hčerke so začele že ob vsem začetku »nadlegovati« navzoče s svojimi rdečimi nageljčki, z razglednicami in srečkami. In kdo naj ne bi kupil. Razposajeni na smeh okolu drobnih ustnic je bil kakor ukaz. »Ako si prijatelj izobrazbe, moraš kupiti tudi cvetko tudi srečko, tudi razglednico.« In človek je moral kupiti. Program veselice je pa otvorila pridna godba zidarske organizacije s krepkim delavskim pozdravom, kateremu so kmalu sledili mogočni akordi »Marzeljeze«. Nato je nastopil društveni pevski zbor. Zbor ni mnogoštevilen, toda jako dobro je akordiran in razpolaga z močnimi glasovi. Zlasti so izredno dobri drugi basi in prvi tenorji. Baritonov in drugih tenorjev ima premalo, kar je pa moglo spoznati le vešče uho. Prepričani smo, da bo društvo napolnilo kmalu tudi te glasove in bo potem razpolagalo z izrednim zborom, ki bo smel častno nastopiti tudi v drugih krajih. Vsekakor smo se morali čuditi, kako je bilo mogoče v tako kratki dobi izvežbati tako lep zbor, ki je na veselici navduševal in očaral vse. Najlepše je pa pevski zbor zapel »Marzeljezo«, ki jo je moral ponoviti. Zdelo se je, da pojejo pevci z posebnim občutkom, kakor da bi se nahajali pred bitko in kakor da hočejo s to himno navdušiti vse za boj, ki mora donesti delavstvu, kar je delavskega. Dva solospeva sta pa izostala vsled nastalih neprilik. Lahko trdimo, da nam je bilo žal, ker poznamo pevca, ki sta imela nastopiti. Toda bila je to prva prireditev s svojimi malenkostnimi nedostatki, ki se bodo v bodoče poravnali. Za pevskim zborom so nastopili domači diletantje z enodejanko »Mesalina«. Mesalina je salonska burka. Skrivnost uspeha te burke obstoji v pravem in točnem izgovoru in prednašanju. Nima na sebi nič banalnega, nič prostaškega. To vam je fina ironija, ki zahteva dobrih igralcev, ako se hoče, da doseže pri gledalcih svoj namen. Ako po vsem tem povemo, da je bilo smeha v obilici, da so se ob njej navzoči resnično zabavali, nam ni treba govoriti, da je bila vprizorjena, kakor ni mogla biti boljše. **Ivan Orlov** je bil resen profesor, Bojan, ki zanemarja zaradi svojih študij tudi svojo ženo, ljubko in melanholično Frido, ki je dobila v oseb. gospodične **Julije Pekjar** pravo kreacijo. Naravnost umetniški je bil prizor, ki ga je imela gospa Pekjar s suplentom Bledičnikom. Poslednjega je igral **Pekjar Ivan** tako dovršeno, da je bilo nemogoče si predstavljati drugačnega Bledičnika. Že prvi njegov nastop je pričal, da se žensk boji, da jih sovraži, in da se še strokovno ni pečal z ljubeznijo. Gospodična **Pekjar Vikarja** je bila v vlogi Avrelije, Rožičeve žene, prava jezična žena, kakor vloga predpisuje. Prav prijetna je bila tudi gospodična **Tereza Pekjar** v vlogi služkinje, ki je tako emancipirana, da se jezi, ako gospa ne vzame na znanje njene poroke. **Dragotin Petaros** je bil v vlogi Rožiča prav dober. Lep je bil njegov prizor zlasti, ko stopi iz spalnice jezen nad hrupom, ki so ga vganjali drugi v sprejemnici. Le nekoliko več poguma bi bil potreboval pri prvem nastopu. Splošno se lahko trdi, da je vprizoritev uspela najsijajnejše. Z vajo in mnogimi nastopi bodo posatli naši diletantje izvrstni igralci in nam nudili še prav obilo umetniškega užitka in resnično zabavo. Ob mraku se je pričel ples, ki je trajal do polnoči ob posebnem veselju naše mladine, katera je še vedno navdušena čestilka boginje plesa. Za vse se je treba seveda zahvaliti društvenemu odboru, ki se je za prireditev posebno trudil. Posebno priznanje gre dražestnim prodajalkam, vsem, vsem, ki so pri veselici sodelovali. Vsa čast sodrugu Alojziju Vekjetu, ki je znal izvežbati v tako kratkem času društv. pev. zbor, katerega vodja je in pri katerem želimo, da ostane še mnogo, mnogo časa. Bila je to pač velika socialistična veselica z vsem navdušenjem, ki vlada sedaj v krogih naših delavcev.

— »**Narodna piščalka**« se zaletava v sobotni številki v socialno demokratično stranko, kateri očita, da zavija resnico. Nič izrednega navsezadnje. Glasilo Rybaža ni niti pri inseratih uvaževanja vredno. Vemo, da bi rada bila modra. Toda nesreča je, da ji manjkajo za to vsi predpogoji. Da pokaže svoje slovniške zmožnosti, piše v omenjenem odgovru na »Železničarja« zelo elegantno štilizirane stavke. Na primer: »Odgovor na kaj takega bi se reklo metati (!) biserje (!) pred svinje. Toda slovniške sposobnosti »Narodne piščalke« so postranska stvar. Ker pa »Edinost« zagovarja izdajstvo meščanskih in narodnjaških strank na škodo železničarjev, in ker se v svojem zagovarjanju, kakor Rybař v svojih jeremijadah naslanja vedno na izvajanja nemškega poslanca Heineja, ki je skušal na ravno tako nesrečen način kot »Edinost«, Rybař in »Jugoslovanski železničar« opravičiti izdajstvo ob priliki glasovanja za 17 miljonski Tomschikov predlog, hočemo posvetiti tej čedni družbi z besedami, ki je čitati v glasilu nemško-nacionalne delavske stranke »Deutsche Arbeiter Zeitung«. To skozinskoz nacionalistično glasilo piše: »zvite argumentacie ne morejo prepričati o dobroti meščanskega zastopstva, pač pa nudijo neovržen dokaz, da je bilo **postopanje meščanskih poslancev sploh**, zlasti pa nemško nacionalne zveze (mi bi rekli: in »Jugoslovanov«) skrajno slabo.« Omenjeno nacionalistično glasilo se nadalje norčuje iz Heinejevih izgovorov o »višjem blagoslovu«, glede soglasnega sprejema 38-miljonskega predloga, o pazivnosti državnih železnic itd. Potem pa zbadljivo nadaljuje: »Da, gospod poslanec Heine, zakaj očitate socialnim demokratom demagogijo? (»Edinost« očita socialnim demokratom demagogijo. Opomba ured.) Le-ti bi vendar bili neumni, če bi politične nerodnosti ali celo neodkritosti meščanskih poslancev ne izkoristili v svoje namene. Vrhutega smo o bojnem načinu rdečkarjev predobro poučeni, **da bi ne vedeli kje je demagogija. Tokrat je demagogija na strani meščanskih poslancev.** Le-ti so že meseca decembra 1911 morali vedeti v pasivnosti in o okolščinah, ki je od njih — kakor pravijo — odvisno izplačilo 38 milj. za železničarje. Torej bi bili morali kot modri politiki že takrat reči: »**non possumus**« (ne moremo). »Deutsche Arbeiter Zeitung« nadale neusmiljeno razcefra izgovor na nove davke, ki se brezobzirno naložе ljudstvu. Pobija potem trditev, da nacionalistične zveze ne uganjajo razredno politiko v korist kapitalističnih razredov in končno neumni in izviti izgovor, da bi se vlada poslužila § 14., če bi bil sprejet Tomschikov predlog. — Kaj bo rekla »Narodna piščalka« k trditvam tega pristno nacionailstičnega lista? Mari se bo zagovarjala s šolskimi zahtevami? Morda pa se bo sklicevala na kapitalistično izseljevanje? Srečni oni, ki so duševno revni, zakaj njih je božje kraljestvo!

Vestnik organizacij.

Kovinarji imajo v sredo, 11. t. m. zvečer takoj po delu v društvenih prostorih sejo.

Nedvomno je pravica

vsake gospodinje, da dobi za svoj dober denar isto blago pri nakupu, katero je kot njej ugajajočo izdatno kakovost že od nekdaj preizkusila.

Tako je tudi s

„pravim Franckovim pridatkom za kavo"

s kavinim mlinčkom!!!

Pred varajočimi ponaredbami se v interesu kupovalk nujno svari.

Tovarna v Zagrebu.

Zadnje vesti.

STUERGKH PRI CESARJU.

Dunaj, 11. septembra. Včeraj ob 1. popoldne je sprejel cesar ministrskega predsednika Stürgkha na avdienci. Stürgkh se je cesarju zahvalil za podeljeni red in mu sporočil, da je okreval in lahko prevzame uradne posle. Vse svoje posle bo prevzel Stürgkh v naslednjih dneh.

KABINETNE ZADEVE.

Poljedelski in trgovinski portfelj.

Dunaj, 11. septembra. V teku tega tedna se utegnejo cesarju predložiti predlogi za izpopolnitev kabineta. Sekcijski šef dr. **Franc Stibral je odklonil trgovinski portfelj.** V ospredju stoji kandidatura sekcijskega šefa dr. **Mataje.** Za poljedelski portfelj imenujejo kot kandidata profesorja politične ekonomije na češki univerzi v Pragi dr. **Cirila Horačeka.**

SOCIALNO ZAVAROVANJE.

Dunaj, 11. septembra. Pododsek za socialno zavarovanje je sklican na sejo v torek 17. t. m. ob 4. popoldne. Nadaljevalo se bo posvetovanje o socialnozavarovalni predlogi pri § 3. Posvetovanja pododseka nameravajo nadaljevati do rešitve predloge.

KOALICIJA ČEŠKIH RADIKALNIH STRANK.

Praga, 11. septembra. **Napovedovana koalicija čeških radikalnih strank** se je završila z včerajšnjim dnem. Včeraj je bilo tudi **posvetovanje vseh državnozborskih in deželnozborskih poslancev narodno socialne, češke državnopravne in moravske ljudske stranke.** Profesor **Masaryk** je opravičil svojo odsotnost. V soglasno sprejeti resoluciji **se pozivajo češki agrarni in mladočeški poslanci**, naj se z ozirom na jezikovni odlok justičnega ministra dr. Hochenburgerja **ne udeležujejo nadaljnih češko-nemških pogajanj.** Na koncu konference se je sklenilo soglasno, da se ustanovi **koalicija čeških radikalnih poslancev** v svrho skupnega postopanja. V ta namen se je izvolil odbor treh članov, ki bo izdelal nadaljne podrobnosti. Obenem so odboru naročili, da sestavi spomenico o političnem položaju češkega ljudstva. Pri vseh političnih akcijah načelnega značaja bodo zastopniki imenovanih strank skupno nastopali v državnem in deželnem zboru. Akcija je **naperjena v prvi vrsti proti mladočehom in agrarcem.**

PROTI HOCHENBURGERJU.

Praga, 11. septembra. Čehi nadaljujejo svojo vojsko proti Hochenburgerju zaradi njegovega jezikovnega odloka. Predvčerajšnjem se je sešel izvrševalni odbor mladočeške stranke, danes store državnopravniki svoje sklepe.

POLJAKI IN RUSINI.

Spor med poljskimi strankami.

Lvov, 11. septembra. Konservativna stranka v deželnem zboru je izjavila, da vztraja na stališču nekdanjega kompromisa v novembru 1910. Klub je najodločneje protestiral, da bi posamične poljske stranke na lastno pest izvedle akcijo o volilni reformi. Ta izjava je povzročila veliko osuplost med demokratično in poljsko ljudsko stranko.

Rusini pri namestniku.

Lvov, 11. septembra. Rusini so bili pri namestniku in mu sporočili, da vstrajajo pri svoji zahtevi **30 odstotkov mandatov in pri zahtevi da se ustanove okraji z enim mandatom.** Namestnik je vzel to izjavo na znanje in jo sporoči plenarni seji poljskega deželnozborskega kluba.

Poljsko stališče.

Lvov, 11. septembra. Na včerajšnji popoldanski seji predsedstva poljskega kluba so se obravnavala parlamentarna in deželna vprašanja, s posebnim ozirom na **rusinsko vseučiliško vprašanje.** Posvetovanja sta še udeležila tudi ministra **Zaleski in Dlugosz.** Ob treh popoldne so prišli k namestniku rusinski poslanci, ki jim je sporočil, da Poljaki vztrajajo na stališču, **da dobe Rusini 26.4 odstotkov deželnozborskih mandatov;** pač pa so pripravljeni stopiti v pogajanja o vprašanju zavarovanja mandatov. Popoldne se je sešel še **odsek za volilno reformo**, ki pa se je z ozirom na tekoča pogajanja **odgodil na nedoločen čas.**

Deželni zbor.

Lvov, 11. septembra. Deželni zbor zbor se utegne sestati šele v decembru na tridnevno zasedanje, da reši začasni proračun.

OGRSKA.

Stališče opozicije.

Budimpešta, 11. septembra. Vodilni odbor združenih opozicionalnih strank se je sešel včeraj dopoldne na sejo, da se posvetuje o bližnji taktiki. Justh se vsled bolezni ni udeležil seje. Povdarjala se je potreba, **da se strmoglavita Lukacs in Tisza.** Izdal se je komunike ki ima povsem značaj **pogodbe, v katero se vsi člani vodilnega odbora zavezujejo, da ne stopijo v noben stik z vlado.** Sklep predlože posamičnim strankam v potrditev.

Komunike opozicije.

Budimpešta, 11. septembra. V komunikeju izjavlja opozicija, **da parlament tako dolgo ne bo normalno funkcioniral, dokler opozicija ne dobi zadoščenja za protizakonita dejanja.** Nadalje izjavla komunike, **da je izhod iz sedanjih zmed tako dolgo nemožen, dokler se ne poslovita s svojih mest Lukacs in Tisza in dokler se ne uresniči volilna reforma.**

BLASCHKE PONESREČIL.

Mezöhegyes, 11. septembra. Nadporočnik Blaschke, znani avstrijski letalec, je padel predsinočnjem pri poletu čez maneversko polje. Dobili so ga šele pozno ponoči z neznatnimi poškodbami. Letalo je popolnoma razbito.

LOČITEV HOFRICHTERJEVEGA ZAKONA.

Baden, 10. septembra. Danes je bil zadnji spravni poskus med zakoncema Hofrichter. Hofrichter je privolil v ločitev zakona s pogojem, da obdrži otrok njegovo ime in ostane z njegovo družino v zvezi. Razprava je bila tako razburljiva, da je Hofrichterjeva soproga omedlela in so jo morali odvesti. Pred sodiščem se je nabrala velika množica ljudi. Hofrichter si je zakril obraz, ko je šel mimo. V zaporu slika in riše altarske slike, ki jih prodaja v Slavonijo in po Balkanskih državah.

DEMISIJA SRBSKEGA KABINETA.

Belgrad, 11. septembra. Vladno glasilo »Samouprava« priobučje demisijo kabineta in pripominja, da nastopi v najkrajšem času kabinet Pasić.

TURČIJA.

Carigrad, 11. septembra. Ministrski svet je sklenil zakonski načrt, s katerim se bodo izvedle slične reforme kakor v Albaniji, tudi po drugih pokrajinah.

Carigrad, 11. septembra. Mladoturški kongres je sklenil, da se spremeni komite v politično stranko, ki se bo v kratkem konstituirala.

ALBANIJA.

Solun, 11. septembra. Vlada je dala Ibrahim-paši 20.000 funtov, da naj jih razdeli med prebivalstvo v Kosovem kot odškodnino za povprečno škodo vsled vojaških operacij in 15.000 funtov za prebivalstvo okrajev Berana in Kolašin.

Carigrad, 11. septembra. Črnogorci so baje napadli strelnico v Mokri, a so jih turški vojaki zavrnili.

TURŠKO-BULGARSKI KONFLIKT.

Sofija, 11. septembra. O spopadu 8. t. m. pri Karantepe poročajo, da so streljali nepretrgoma do 8. zvečer. Ponoči je bil mir. Ko je bil dan, so pričeli Turki zopet streljati na Bulgare, ne da bi se ti odzvali. Ob dveh popoldne se je streljanje zopet pričelo, nakar so se tudi Bulgari odzvali. Streljanje je trajalo do 9. zvečer, čeprav je turški poveljnik, ki je prosil bulgarskega poveljnika za razgovor, **ukazal** vojakom naj prenehajo.

Carigrad, 11. septembra. »Sabah« piše o nevarnosti turško-bulgarske vojne in izvaja: Čeprav bi Turčija lehko prenesla vojno z Bulgarijo in še z dvema drugima balkanskima državama, vendar se ne pusti izzivati od bulgarskih nacionalistov. Turčija bo svojo notranjo upravo, zlasti v evropskih provincah tako uredila, da bodo velevlasti zadovoljne. Turčija polaga važnost na prijateljstvo z Avstro-Ogrsko in napačno bi bilo, ako bi porta odklonila Berchtoldove predloge, ne da bi jih natančno premotrila. Turčija pripozna potrebo reform.

UPOR V MANDŽURIJI.

London, 11. sepembra. Iz Pekinga brzojavljajo, da je komisar Kuangiu brzojavil vladi, da je altajsko ozemlje ob ruski meji ogroženo in da bo najbrže odpadlo od Kitajske. Na tajni seji kabineta, je ta sklenil, da predloži vso zadevo narodnemu svetu. — V soboto je bil ustreljen general upornih čet Čiang Kvejt.

POPLAVE NA KITAJSKEM.

Šangaj, 10. septembra. 29. avgusta se je utrgal oblak in je obenem divjal strahovit tajfun nad pokrajino Venčav. Mnogo mest je popolnoma razdrtih in **40 do 50 tisoč ljudi je ob življenje.**

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Dr. Démeter vitez Bleiweis-Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in za bolezni v nosu in vratu Kongresni trg 15

zopet ordinira.

Dober tek

je dobra stvar!
Zanemarjaj je nikar!

Dober tek

imaš vsak dan, ako vživaš

Želodčni likér „FLORIAN" je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zaman kupoval draga in neprijetna zdravila!

Naslov za naročila: „FLORIAN", Ljubljana.

Postavno varovano.

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg štev. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

Dr. Demšar zopet ordinira

Naročajte se na Zarjo!

RAČUN
NABREŽINSKIH DELAVSKIH ZADRUG

V. Z. Z O. P.

ZA

VII. ZADRUŽNO DOBO 1911-1912.

t. j. od 1. julija 1911. do 30. junija 1912.

Raćunski zaključek.

Dokodki,

	K	v	K	v
1. Gotovina, dne 1. julija 1911	.	.	1026	80
2. Dividenda leta 1910 1911	2706	40		
3. Na rezervo leta 1910-1911	1082	57		
4. Na podporni sklad leta 1910-1911	1353	20		
5. Na sklad za nastavljence leta 1910-1911	270	64	5412	81
6. Na rezervo: vstopnine	.	.	40	—
7. Na rezervo: neizplačana dividenda	.	.	274	60
8. Blago prodano: na drobno	109569	56		
9. Blago prodano: na debelo	8601	76		
10. Blago dano za dividendo leta 1910-1911	2431	80		
11. Blago dano za podporni sklad	50	—		
12. Blago dano za zaostalo dividendo	14	10	120667	22
13. Obresti hranilnih vlog članov: pripisane	.	.	7	56
14. Obresti hranilnih vlog zadruge: pripisane	.	.	140	74
15. Obresti deleža pri „G. ö. C.“: pripisane	.	.	22	34
16. Prodana zavojnina	.	.	491	38
17. Vplačani deleži	.	.	413	—
18. Odpis 10% inventarja	.	.	176	47
19. Odpis 10% zemljišča	.	.	359	—
20. Razni dohodki	.	.	54	81
			129086	73

Izdatki.

	K	v	K	v
1. Čisti dobiček leta 1910-1911	.	.	5412	81
2. Blago plačano	.	.	101648	30
3. Blago predplačano	.	.	500	—
4. Vožnje blaga	.	.	1996	08
5. Plače	.	.	3700	—
6. Uprava	.	.	2168	89
7. Davek iz leta 1910-1911	.	.	998	12
8. Dac	.	.	99	58
9. Davek: zemljiški	10	22		
10. Davek: rentni	—	13		
11. Davek: neposredne pristojbine	1	20	11	55
12. Stanarina	.	.	1024	—
13. Inventar nakupljen	.	.	677	74
14. Obresti hranilnih vlog članov: pripisane	.	.	7	56
15. Obresti hranilnih vlog zadruge: pripisane	.	.	140	74
16. Obresti deleža pri „G. ö. C.“	.	.	22	34
17. Deleži: izplačani	.	.	120	—
18. Hranilne vloge zadruge: vložene	.	.	5400	—
19. Razna zavarovalnina	.	.	80	18
20. Dividenda leta 1910-1911	.	.	2706	40
21. Sklad za nastavljence: izplačan	.	.	270	64
22. Podporni sklad članov izplačan	.	.	50	—
23. Odpis 10% inventarja	.	.	176	47
24. Odpis 10% zemljišča	.	.	359	—
25. Gotovina dne 30. junija 1912	.	.	1516	33
			129086	73

Račun kosmatega dobička.

Imovina.

	K	v	K	v
1. Blago na dolgu 1910-1911	.	.	6565	20
2. Blago prodano 1911-1912	.	.	120667	22
3. Blago v zalogi 1911-1912	8313	60		
4. Zahteve članov 1911-1912	10380	95	18694	55
			145926	97

Dolgovina.

	K	v	K	v
1. Blago v zalogi 1910-1911	7175	83		
2. Zahteve članov 1910-1911	9708	82	16884	65
3. Blago plačano 1911-1912	.	.	101648	30
4. Blago na dolgu 1911-1912	.	.	8335	82
5. Kosmati dobiček	.	.	19058	20
			145926	97

Račun izgube in dobička.

Dobiček.

	K	v	K	v
1. Kosmati dobiček	.	.	19058	20
2. Prodana zavojnina	.	.	491	38
3. Uprava za leto 1910-1911	.	.	54	90
4. Obresti hranilnih vlog zadruge	.	.	140	74
5. Obresti deleža pri „G. ö. C.“	.	.	22	34
6. Razni dohodki	.	.	54	81
			19822	37

Izguba

	K	v	K	v
1. Vožnja blaga	.	.	1996	08
2. Plače	.	.	3700	—
3. Uprava	.	.	2168	89
4. Dac	.	.	99	58
5. Davki	.	.	11	55
6. Stanarina	.	.	1024	—
7. Obresti hranilnih vlog članov: pripisane	.	.	7	56
8. Razna zavarovalnina	.	.	80	18
9. Odpis 10% inventarja	.	.	176	47
10. Odpis 10% zemljišča	.	.	359	—
11. Uprava na dolgu	.	.	218	48
12. Čisti dobiček	.	.	9980	58
			19822	37

Račun bilance.

Aktiva.

	K	v	K	v
1. Gotovina dne 30. junija 1912	.	.	1516	33
2. Blago v zalogi 30. junija 1912	8313	60		
3. Zahteve članov 30. junija 1912	10380	95	18694	55
4. Inventar dne 1. julija 1911	1086	93		
Inventar dokupljen	677	74		
	1764	67		
Inventar 10% odbitek	176	47	1588	20
5. Zemljišče za stavbo 1. julija 1911	3590	19		
Zemljišče 10% odbitek	359	—	3231	19
6. Delež pri „Hranilnem in posojilnem društvu“	.	.	20	—
7. Delež pri „G. ö. C.“ na Dunaju	.	.	500	—
8. Obresti deleža pri „G. ö. C.“ dne 1. julija 1911	3	01		
Obresti deleža pri „G. ö. C.“ za leto 1911-1912	22	34	25	35
9. Dividenda pri „G. ö. C.“	.	.	15	90
10. Hranilne vloge zadruge dne 1. julija 1911	11	25		
Hranilne vloge zadruge vložene	5400	—		
Hranilne vloge zadruge obresti za leta 1911-1912	140	74	5551	99
11. Blago predplačano	.	.	500	—
			31643	51

Pasiva.

	K	v	K	v
1. Deleži članov 1. julija 1911	3232	50		
Deleži članov vplačani	413	—		
	3645	50		
Deleži članov izplačani	120	—	3525	50
2. Rezervni sklad 1. julija 1911	3416	47		
Rezervni sklad donos leta 1910-1911	1082	57		
Rezervni sklad donos vstopnine	40	—		
Rezervni sklad donos neizpl, dividenda 1910-1911	274	60	4813	64
3. Hranilne vloge članov 1. julija 1911	239	89		
Hranilne vloge članov obresti za leta 1911-1912	7	56	247	45
4. Uprava na dolgu	.	.	218	48
5. Blago na dolgu	.	.	8335	82
6. Podporni sklad članov 1. julija 1911	3218	84		
Podporni sklad članov donos leta 1910-1911	1353	20		
	4572	04		
Podporni sklad članov izplačan	50	—	4522	04
7. Čisti dobiček	.	.	9980	58
			31643	51

Razdelitev čistega dobička:

Čisti dobiček leta 1911-1912		K 9.980.58
50% dividende po 40% od nakupljenega blaga K 109.569.56	K 4.990.29	
25% podporni sklad članov	„ 2.495.14	
20% rezervni sklad	„ 1.996.13	
5% sklad za nastavljence	„ 499.02	K 9.980.58

Stanje udov:

Članov 1. julija 1911		Štev. 166
Članov pristopilo do 30. junija 1912		„ 20
		Štev. 186
Članov izstopilo do 30. junija 1912	Štev. 5	
Članov izključenih do 30. junija 1912	„ 1	Štev. 6
Članov dne 30. junija 1911 ostane		Štev. 180

NABREŽINA, dne 30. junija 1912.

ČLANI VODSTVA:

Ivan Caharija l. r., predsednik. — Ivan Milič l. r. — Josip Frančeškin l. r. — Filip Pertot l. r. Anton Cimador l. r. odborniki.

NADZIRALNI ODBOR:

Jakob Vlašič l. r. — Anton Pertot l. r. — Rok Caharija l. r. — Lorenzutti Ferdinand l. r. Anton Radovič l. r., tajnik.